

Et lys i mørke

Når en påstand bliver gentaget tilstrækkeligt mange gange, bliver den efterhånden til en sandhed. Og når påstande først er blevet til kendsgerninger, er der næsten ingen grænser for, hvilke handlinger der kan legitimeres af "sandheden".

Mekanismen er gammelkendt, kommer ofte til anvendelse indenfor politik - og et af de bedst kendte eksempler i nyere tid er nok den pågående krig i Iran. Hvem husker ikke den amerikanske præsident George Bush, der stiv i blikket blev ved med at gentage, at Saddam havde masseødelæggelsesvåben, var en trussel for verdensfreden og skulle derfor skaffes af vejen!

Når først sandheden er etableret er det næsten umuligt at argumentere imod den – indlysende beviser på det modsatte preller af på den nye sandhed – og debatten ligner noget, Cervantes har skrevet om, nemlig kampen mod vindmøllerne!

Hvad masseødelæggelsesvåben var for George Bush er kronicitet for psykiatrien: sandheden om, at når først psyken er kommet på afveje fra normalitetens smalle sti, så er der faktisk ingen vej tilbage. Er man engang udstyret med en diagnose, så hænger man på den for altid og der skal mere end et mirakel til for at blive erklæret rask...

Jo længere tid der går, jo mere magtfuld bliver "sandheden" i en grad, at selv patienterne tror på dens rigtighed.

Når lægerne siger det, familien siger det, omgivelserne siger det, så må det jo være rigtigt. Bliver man først inficeret af håbløsheden, så er chancerne for at blive raske i hvert fald minimale og man bliver i sidste ende med til at bevise, at sandheden faktisk er sand... Heldigvis er der mange syge, der ikke tilpasser sig og bliver den gode patient, mange, der på hver deres måde tager kampen op mod vindmøllerne for at demonstrere at man godt kan blive rask og at der er mange veje der kan føre til helbredelsen.

Et af de lysende eksempler er norske **Arnchild Lauveng**, som fra hun var 17 år til hun blev 26 år gammel gentagne gange har været indlagt med svære psykotiske symptomer, der udstyrede hende med en skizofreni-diagnose. I dag nærmer hun sig de fyrre, har gennemført en uddannelse som psykolog fra Oslo Universitet, behandler patienter, skriver bøger og holder foredrag om sit tidligere liv som skizofren. I efteråret var hun i København for at gøre opmærksom på sin bog "**I morgen var jeg altid en Løve**" (udkommet på dansk hos Akademisk Forlag, 192 sider, 249 kroner).

I den forbindelse skrev Bo Møhl i sin anmeldelse af bogen bl.a. i Politiken: "Det er en af de bedste fremstillinger af psykiatriske patienters oplevelser, jeg har læst i mange år. Hendes sprog tone og brug af billeder er eminent, og det er ikke mærkeligt, at hendes bog er blevet oversat til en lang række sprog og har skabt debat i Norge.

Stod det til mig, skulle 'I morgen var jeg altid en Løve' læses og diskuteres på psykiatriske afdelinger og institutioner her i landet. Der er meget at hente, uanset om man tilhører den ene eller den anden faggruppe. Bogen er et stærkt udsagn om betydningen af at få mennesket tilbage i psykiatrien..." Arnhild Lauveng, som i mellemtiden har skrevet endnu en bog: " **Unyttig som en rose**", (på dansk hos Akademisk Forlag, 136 sider, 199 kroner kommer til København igen d. 20. maj til en konference, arrangeret af firmaet **Psyko Vision** (se mere på www.psykoveision.dk)

Kroniciteten bliver til et paradigme indenfor de faglige kredse – det er den anerkendte "mening på bjerget" – som det kan være svært at opponere imod selv for kritiske fagfæller og som får dem til at glemme at skizofreni kan være en periode i ens liv, som man faktisk kan komme sig fra. Lauveng fortæller i hvert fald, at hun ofte bliver mødt med udsagn om, at hun enten er blevet fejldiagnosticeret, eller at hun fortsat har sygdommen, og at hun lige nu bare er inde i en god periode. At kalde sig selv »tidligere skizofren« er nok noget at det samme som at kalde sig selv »tidligere diabetiker« eller »tidligere aids-patient«.

Imidlertid viser en række videnskabelige undersøgelser, at folk faktisk finder helbredelse. Den nyeste af disse er en opfølgingsundersøgelse, **International Study of Schizophrenia**, ISoS (Hopper et al., 2007), som blev koordineret af verdenssundhedsorganisationen **WHO** og dokumenterer et positivt udfald for gennemsnitligt 50 procent i 18 store patientgrupper over hele verden, som man har fulgt gennem 15-25 år.

Det overordnede budskab her er, "at skizofreni og relaterede psykoser udviklingsmæssigt bør betragtes som episodiske forstyrrelser med et ret positivt udfald for en signifikant del af patienterne". Ca. en tredjedel af patienterne med skizofreni bliver raske, ca. en tredjedel klarer sig godt med deres symptomer, mens ca. en tredjedel formentlig mere permanent vil være stærkt præget af sygdommen. Derfor opfordrer ISoS til at forlade "det kronicitetsparadigme som har domineret tænkningen gennem det meste af det 20. århundrede" (Harrison et al., 2001).

Arnhild Lauveng og givetvis alle, der får påhæftet etiketten (kronisk) psykisk, betyder den en ekstra belastning, fordi den rummer en udtalt pessimisme og resignation over for fremtiden. Og man har brug for optimisme, når man skal komme sig efter en svær sygdom. Hun retter også opmærksomheden på, hvordan vi omtaler og behandler personer med psykiske lidelser, og viser, hvor vigtigt det er at se patienter som mennesker og ikke bare som diagnoser

Her kunne det være på sin plads at påpege, at man har størst chance for at komme sig hvis man kommer fra den ikke vestlige verden...

Hun opfordrer til at formidle, at der er en chance for at blive rask eller få det bedre, er afgørende! Det handler om at repræsentere håb, tro og helt grundlæggende medmenneskelighed ikke mindst fra de professionelle side!

Rainer Lenze